

භූගෝල විද්‍යාව - පෘථිවියේ ස්වාභාවික සම්පත්

ක්‍රියාකාරකම් පත්‍රිකාව -1 පාඩම -11 ශ්‍රේණිය.

1. ස්වාභාවික සම්පත් යන්න අර්ථ දක්වන්න.
2. ස්වාභාවික සම්පත්වලට උදාහරණ සපයන්න.
3. ස්වාභාවික සම්පත් වර්ග කළ හැකි ආකාර මොනවාද?
4. පාෂාණයක දක්නට ලැබෙන විශේෂ ලක්ෂණ දක්වන්න.
5. පාෂාණ වර්ග තුන නම කර ඒවාට උදාහරණ සපයන්න.
6. එක් එක් පාෂාණ වර්ග වලින් ඇති ප්‍රයෝජන 4 බැගින් ලියන්න.
7. බනිජයක් යනු කුමක්ද?
8. බනිජ වර්ග නම කර ඊට උදාහරණ සපයන්න.
9. ලෝකයේ යපස් නිධි ව්‍යාප්ත රටවල් හා ප්‍රදේශ 10 ක් ලෝක ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර නම කරන්න.
10. මිනිරන් වර්ග තුන නම කරන්න.
11. ලෝකයේ මිනිරන් නිපදවන ප්‍රධාන රටවල් ලෝක ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර නම කරන්න.
12. පස නිර්මාණයට බලපාන සාධක නම කරන්න.
13. ඉන් සාධක 3 ක් පස නිර්මාණයට බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
14. පාංශු පැතිකඩත් අඳින්න.

15. ජල චක්‍රය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
16. ජලය ගබඩා වී ඇති ස්ථාන නම් කරන්න.
17. ජලය ලැබෙන මූලාශ්‍ර මොනවාද?
18. ජලයේ ඇති වටිනා ප්‍රයෝජන 5 ක් ලියන්න.
19. වනාන්තරයක් යනු කුමක්ද?
20. ප්‍රධාන වනාන්තර වර්ග තුන නම් කර ඒවා ලෝක ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර නම් කරන්න.
21. එක් එක් වනාන්තරවල ඇති විශේෂ ලක්ෂණ 5 බැගින් ලියන්න.
22. මිනිසාට වනාන්තර වැදගත් වන්නේ ඇයි දැයි උදාහරණ තුනක් මගින් සපයන්න.
23. වර්තමානයේ දී වනාන්තර හා වන ජීවීන් මුහුණ පාන ගැටලු 3 ක් පැහැදිලි කරන්න.

භූගෝල විද්‍යාව - පෘථිවියේ ස්වාභාවික සම්පත්

ක්‍රියාකාරකම් පත්‍රිකාවට අදාළ පිළිතුරු -1 පාඩම -11 ශ්‍රේණිය.

පිළිතුරු

1.ස්වාභාවික පරිසරයේ ඇති මිනිසාගේ පැවැත්මට සහ ඔහුගේ ක්‍රියාකාරකම්වලට

ලදවචන සියලු දෑ වේ.

2.පාෂාණ, ඛනිජ,පස,ජලය, වාතය,හිරු එළිය.වාක්ෂලතා, වන ජීවීන්.

3.ස්වාභාවික සම්පත් - නිරායාසයෙන් ලැබෙන සම්පත් - පස,ජලය ,හිරු
එළිය,වාතය,වනාන්තර හා

වාක්ෂලතා.

ජලය,රෝපිත

ආයාසයෙන් ලැබෙන සම්පත් - ඛනිජ සම්පත් ,වාරි ජලය,නළ

වනාන්තර,නිපදවන වායු වර්ග,
පෝෂණය කරන ලද පස.

- ක්ෂය වන සම්පත්-
පොසිල ඉන්ධන,වනාන්තර,පාෂාණ,සරුපස,ලෝහමය ඛනිජ(යපස්,තඹ,රන්,)
අලෝහමය ඛනිජ(මැණික්, සිලිකා, ගල් අහුරු)
- ක්ෂය නොවන සම්පත්- ජලය ,සූර්යාලෝකය,වාතය
- පුනර්ජනනීය සම්පත් - වනාන්තර, පස,මත්ස්‍යයින්,වන ජීවීන්

4. ඛනිජවලින් සෑදීඇත. තද ගතියෙන් මෙන්ම මෘදු පාෂාණද ඇත.

පෘථිවියේ ඇතැම් ස්ථානවල ගැඹුරට විහිදෙන අතර ඇතැම් තැන්වල තුනීව පිහිටයි.

සංයුතිය එකිනෙකට වෙනස්ය.

5.

ආග්නේය පාෂාණ

ග්‍රැනයිට්

ගැබරෝ

බැසෝල්ට්

අවසාදිත පාෂාණ

හුණු ගල්

ගල් අහුරු

ජීප්සම

විපරිත පාෂාණ

නයිස්

කිරිගරුඩ

දියමන්ති

මිනිරන්

6.

ආගමනේය පාෂාණ	අවසාදිත පාෂාණ	විපරිත පාෂාණ
• විසිතුරු හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය • ටින් ක්‍රෝමියම් වැනි ඛනිජ ලබා ගැනීම. • බැවුම් ප්‍රදේශ ආරක්ෂාවට යොදා ගැනීම. • මහාමාර්ග ඉදිකිරීමට • ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමට(ග්‍රේඩ්, පිටි)	•	•

7. ඛනිජයක් යනු ස්වාභාවිකව නිර්මාණය වන නියත රසායනික සංයුතියක් ඇති ස්ථවික ස්වභාවයෙන් යුතු

ක්‍රමානුකූල අභ්‍යන්තර ව්‍යුහයකින් සෑදුන අකාබනික සංයුතියකි.

8. ඉන්ධනමය ඛනිජ - ගල් අඟුරු

ලෝහමය ඛනිජ - යපස්, මැංගනීස් , තඹ

ලෝහ නොවන ඛනිජ - මිනිරන් , වැලිගල්, පොස්පේට් , හුණුගල්.

9.

1.1 සිතියම - සපයූ නිධි ව්‍යාප්ත ප්‍රදේශ හා රටවල්

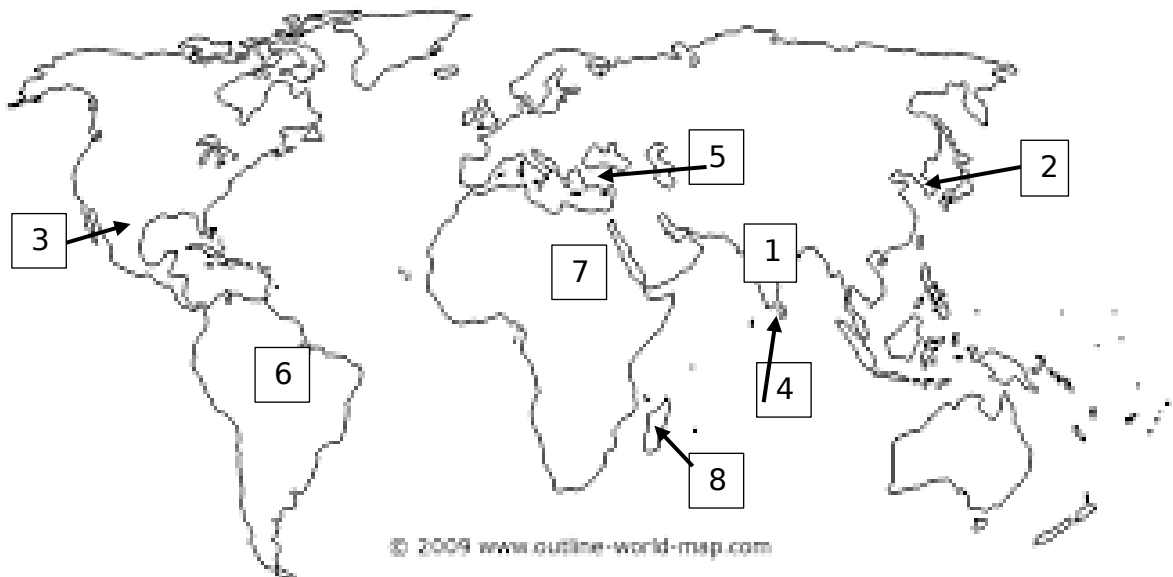

10.මිනිරන් වර්ග - ධමනි මිනිරන් - ඉතා පිරිසිදු කුට්ටි ලෙස ඇත.

ක්ෂුද්‍ර ස්ථවික මිනිරන් - පතුරු ආකාරයෙන් ඇත.

පාෂාණ සමගවිසිරී ඇති මිනිරන්.

11.

1.ඉන්දියාව

5. තුර්කිය

2.කොරියාව

6.බ්‍රසීලය.

12.මව් පාෂාණය,හු විෂමතාවය, දේශගුණය, කාලය, ශාක හා සතුන් ,සත්ත්ව කොටස් ,මානව ක්‍රියා.

13. මව් පාෂාණය දිගු කලක් තිස්සේ ජීර්ණයට ලක් වී එකතුවන අවසාදිත පාෂාණ වලින් පසට බනිජ ද්‍රව්‍ය

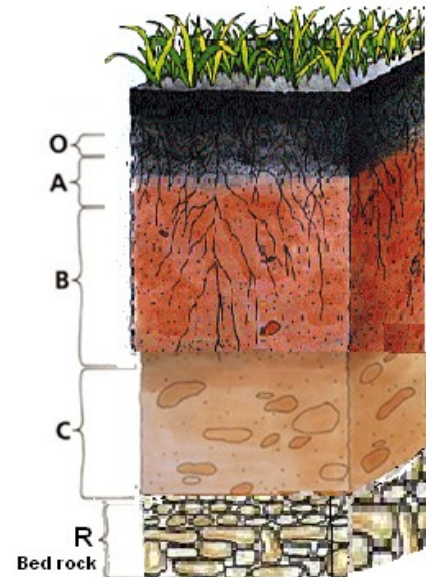
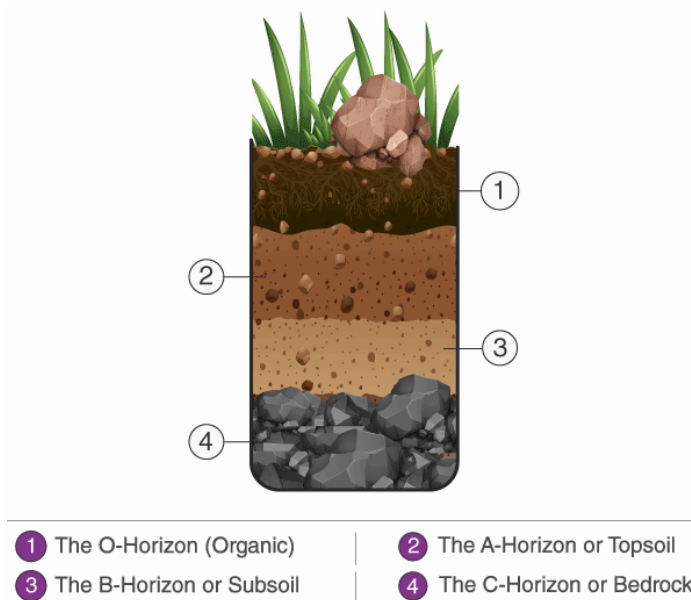
එකතු වීමෙන් පස නිර්මාණය වේ.

පාංශු ජීවීන් හා ශාකවල කොටස් ද පසට දිරිස කාලයක් තිස්සේ එකතු වීමෙන් පස නිර්මාණය වේ.

මිනිසාගේ මානුෂ ක්‍රියා මගින් ද පසේ ගුණාංග සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් වන්නේ පාෂාණ දිරාපත් වීමට

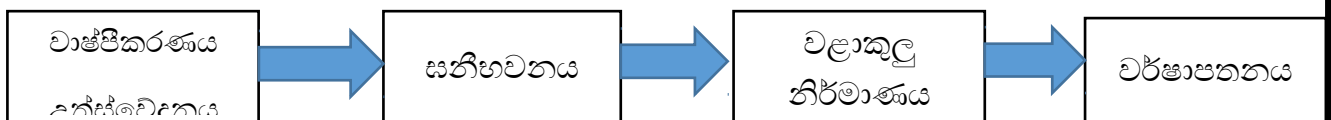
ඒවා දායක වන නිසයි.

14.

15. ශාක වල ඇති ජලය උත්ස්වේදනය වීමෙන්ද , ගංගා ඇළ දොල , සාගර ආදියෙහි ඇති ජලය වාෂ්පීකරණය

වීමෙන්ද ඉහළ අහසේදී ජල වාෂ්ප සනීභවනය වී නැවත වර්ෂාව ලෙසින් පොළවට පතිත වේ.

16. ජලය ගබඩා වී ඇති ස්ථාන - වායු ගෝලය , සාගරය, හු තලය, පස, හු ගත ජලය

17. ජලය ලැබෙන මූලාශ්‍ර - සාගර, වර්ෂාපතනය, අභ්‍යන්තර ජලාශ, විල්, භූගත ජලය, ග්ලැසියර් , උල්පත්.

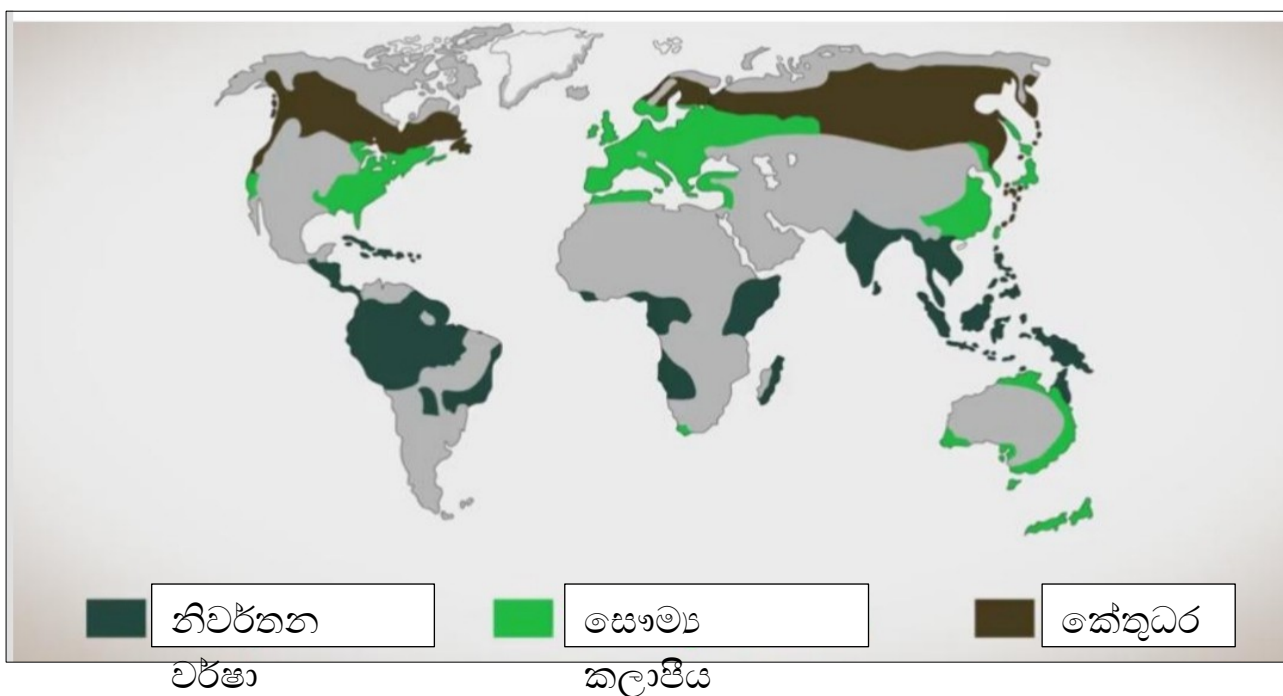
18. ජලයේ ඇති වටිනා ප්‍රයෝජන 5 ක් - ප්‍රවාහනයට,කෘෂිකර්මාන්තයට,කර්මාන්තශාලා සඳහා,මිනිසාගේ

එදිනෙදා අවශ්‍යතා සඳහා,විනෝදාංශ සඳහා.

19. වනාන්තරයක් යනු - ගස්වැල්වලින් පිරුණු මිනිසාට හා සතුන්ට විවිධ ප්‍රයෝජන ලබාදෙන ගොඩබිම්

පරිසර පද්ධතියකි.

20. ප්‍රධාන වනාන්තර වර්ග තුන ලෝක ආකෘති සිතියමක ලකුණු කර නම

21.එක් එක් වනාන්තරවල ඇති විශේෂ ලක්ෂණ.

නිවර්තන වර්ෂා	සෞම්‍ය කලාපීය	කේතුධර
1.වර්ධනය වෙගවත් වන අතර	1.සදාහරිත මෙන්ම පතනශීලී	1.කේතු රූපාකාර ශාක

ස්තර කිපයකින් සමන්විත ය.	ශාක ඇත.	බහුල ය.
2. අපිශාක ඇත.	2.තද අරටු සහිතය	2.ඉදිකටු වැනි ශාක පත්‍ර ඇත
3.පේෂව විවිධත්වය ඉහළය.	3.පත්‍ර පළල්ය.	3.මෘදු දැව සහිතය.
4.ගස්වල පත්‍ර පළල්ය.	4.පැහැදිලි ස්තර නැත.	4.ශාක දැඩි ශීතලට හා වියළි බවට ඔරොත්තු දෙන ශාක වේ.
5.වැල් වර්ග ,යටි රෝපණ බහුලය.	5.සිසිර සෘතුවේදී ගස්වල කොළ හැලේ	5.සෘජු කඳන් සහිතය.

22. මිනිසාට වනාන්තර වැදගත් වන්නේ ඇයි දැයි උදාහරණ තුනක් මගින්.

1.පේෂව විවිධත්වය ආරක්ෂා වීම - ඒක දේශික ශාක හා සතුන් , විවිධ වූ ශාක සඳහා වඩාත් හොඳ ස්ථාන

ලබා දෙන්නේ වනාන්තරයි.

2. සෞන්දර්යාත්මක වටාපිටාව - හොඳින් තැන්පත්, කන්නෙලිය, සිංහරාජය

3.පාංශු බාදනය අවම කිරීම - කන්නෙලිය, සිංහරාජය

23.වර්තමානයේ දී වනාන්තර හා වන ජීවීන් මුහුණ පාන ගැටලු 3ක් පැහැදිලි කරන්න.

වනාන්තර හා වන ජීවීන් විවිධ වූ මිනිස් ක්‍රියාවලීන් මෙන්ම ස්වාභාවික කටයුතු නිසා ගැටලුවලට මුහුණ දී ඇත.

ක්‍රියාවලිය	ගැටලු
1.වැඩිවන ජන සංඛ්‍යාව	විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා වනාන්තර ඵල කිරීම.
2.පරිසර දූෂණය	ශාක හා සත්ව විශේෂ විනාශ වීම.
3.වෘක්ෂමය අරමුණු සඳහා සත්ව හා ශාක විශේෂ එකතු කිරීම	ශාක හා සත්ව විශේෂ වඳ වීම.
4.ස්වාභාවික උපද්‍රව හා මානුෂ ක්‍රියා	වනාන්තර විනාශය(නියඟ, ළැව්ගිනි නායයාම, සුළං,ගිනිතැබීම.)
5.සංවර්ධන ව්‍යාපෘති	වනාන්තර විනාශය
6.ආක්‍රමණශීලී ශාක හා සත්ත්ව විශේෂ බෝවීම	දේශීය ශාක හා සත්ත්ව විශේෂ විනාශය.